XEDAPEN OROKORRAK

ENPLEGU ETA GIZARTE GAIETAKO SAILA

2349

AGINDUA, 2012ko maiatzaren 25ekoa, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailburuarena. Honen bidez, sektore publikoan Euskal Autonomia Erkidegoan 2012ko maiatzaren 31rako deitutako grebak dirauen bitartean erkidegoari eskaini behar zaizkion funtsezko zerbitzuak beteko direla bermatzen da.

LAB erakunde sindikalak grebarako deialdia egin du 2012ko maiatzaren 31rako, eta Euskal Autonomia Erkidegoaren eremu geografikoaren barnean dauden sektore publikoaren zerbitzuko langile guztiak —funtzionarioak, lan-kontratudunak eta estatutupekoak— eta estatu–, autonomia– eta toki-arloko administrazioko, merkataritza-sozietate publikoetako eta gainerako erakunde publikoetako eta estatu–, autonomia– eta toki-arloko sektore publikoko erakundeetako jarduerak barne hartzen ditu, edozein administrazioren mendeko direla ere. Halaber, hezkuntza arloan gizarte-ekimeneko zentroak eta ikastolak ere jasotzen ditu deialdiak.

Deitutako geldialdia 2012ko maiatzaren 31n izango da, 00:00etatik 24:00etara, ondoko kasuetan salbu:

– Osakidetzan maiatzaren 30eko 22:00etatik maiatzaren 31ko 22:00etara.

– Txandakako lanaldia duten enpresetan, gaueko txanda eta guzti, gaueko txanda hasten den ordutik, maiatzaren 31 baino lehen bada ere, 31ri dagokion gaueko txanda bukatzen den ordura arte.

Honako hauek dira grebaren helburuak: 1) Gobernu eta administrazioek krisia dela-eta hartutako neurri eta politiken aurkako arbuioa adieraztea eta horien eraginkortasunik eza eta izaera antisoziala salatzea; 2) Bereziki arbuiatzea eta salatzea pentsio eta menpekotasun arloetan egindako gizarte-gastu publikoaren murrizketa; sektore publikoaren zerbitzuko langileen ordainsarien murrizketa eta beren lanaldia handitzea; eta aurrekontuen eta beste gizarte-gastu publiko batzuen murrizketa –osasuna eta hezkuntza barne direla–; guztiz bidegabeak direlako eta botere ekonomiko eta finantzarioen onurarako baino ez direlako; 2.) (sic) Politika publiko ekonomiko eta soziolaboraletan errotiko aldaketa eragitea eta Euskal Herrian erabaki daitezela galdegitea.

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikuluak langileen greba egiteko eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdin babesten du greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola bizia, integritate fisikoa, osasuna, hezkuntza, joan-etorri askea, eta informazio-askatasuna, besteak beste. Hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere.

Beraz, greba egiteko eskubidea herritarren gainerako funtsezko eskubideen kontrakoa izan daitekeenez, eta Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatuta dagoenaren arabera, Erkidegoko ezinbesteko zerbitzuak betetzeko neurriak hartu behar dira, auzitan dauden eskubideetako bat bera ere edukirik gabe gera ez dadin.

Hala ere, aurreko premisa gorabehera, begien bistakoa da funtsezko eskubideak mugatzeko edozein neurri proportzionaltasunaren printzipioa zorroztasunez aplikatuz hartu behar dela, eta

horretarako hiru baldintza bete behar ditu neurri horrek: hori aplikatuz proposatutako helburua lortu ahal izatea, edo «egokitasun-judizioa»; egitatea aztertuta, ondorioztatu izana ez dagoela neurri apalagoren bat helburu hori eraginkortasun berarekin lortzeko, edo «beharrizan-judizioa»; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, «proportzionaltasun-judizioa, zehazki ulertuta». Gai horri buruz hainbat aldiz erabaki du Auzitegi Konstituzionalak, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu erkidegoarentzat funtsezko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhurtasunez jokatzea. Hori guztia dela-eta, ziurtatzeak berme gisa balio behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta; betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela, —etsi, Auzitegi Konstituzionalaren hitzetan— haien eskubideak grebaren bidez babesteak erkidegoari edo funtsezko zerbitzuaren hartzaileari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien errebindikazio edo eskakizunen arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori guztia dela-eta, greba-deialdi honen aurrean, haren garapenak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan, hau da, egun bateko lanaldia izango da ondorio guztietarako, eta jarduerari dagokionez, sektore publikokoa izatea, hezkuntzako arloan gizarte-ekimeneko zentroak eta ikastolak ere barne.

Adierazitakoa dela-eta, Konstituzioaren 15., eta 43.1, 19., 20., 27. eta 35. artikuluetan, bizia, integritate fisikoa eta morala, osasuna, hezkuntza, lurraldeko joan-etorri askea eta informazioa babesten dira. Hain zuzen ere, herri-agintariei dagokie eskubide horiek bermatzea, prebentzio-neurriak ezarriz eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatuz. Greba egiteko eskubidea zilegi bada ere, eskubide horiek guztiak ezin daitezke babesik gabe geratu. Horren ondorioz Euskal Autonomia Erkidegoko Gobernu Agintaritzak gutxieneko zerbitzuak ezarri behar ditu, erkidegoan ezinbesteko zerbitzuak bermatzeko, ondoren adierazten diren eta Agindu honetan zehaztuta geratzen diren sektoreetan.

Zerbitzu sanitario publikoek pertsonen osasuna eta bizia zaindu behar dute. Ondorioz, eta greba-deialdiari dagokionez, ez da argudiorik behar edo argudio gutxi behar da larrialdiko zerbitzuak bete-betean mantentzea behar-beharrezkoa dela adierazteko; izan ere, zerbitzu horietan berehala esku hartu ezean, gerta baitaiteke norbaiten bizia arrisku larrian egotea. Orobat, «ospitaleratutako pazientea behar bezala artatu ahal izateko», ospitaleratutako paziente bakoitzari behar bezala eman behar zaizkio agindutako botikak, higiene-egoera egokia bermatu behar zaio, eta jaten eman behar zaio, otorduak errespetatuz; esan nahi baita, beharrezko asistentzia eman behar zaio, bere integritate fisiko eta morala honda ez dadin.

Osasun-arloko lehen mailako arretari dagokionez, funtsezko zerbitzua dela argi dago, batez ere, ospitalaz kanpoko larrialdiak babesten dituen heinean. Gutxienezko zerbitzuak ezartzerakoan, esan behar da aurretik egin diren mota honetako greba-deialdietan larunbateko zerbitzuak ezarri zirela gutxieneko zerbitzu gisa, astegun horri dagozkion ohiko langileekin eta lanaldi horretako ohiko ordutegiarekin. Dena den, eta 2010eko ekainean izandako Lehen Mailako Arreta Zerbitzuaren berrantolaketa aztertuta, irizpide hori aplikaezina bihurtu zen nahikoa ez zelako, eta hori horrela, 2011ko urtarrilaren 27rako greba orokorrerako deialdia zela-eta, gobernu-agintaritza honen 2011ko urtarrilaren 21eko Agindu bidez erabaki zen kategoria bakoitzeko langileen % 20 ehunekoa ezartzea Lehen Mailako Arretako Zentroetan. Dena den, puntu jakin hori zuzenbidearen kontrakotzat deklaratu zuen Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Administrazioarekiko Auzietako Salak 2011ko uztailaren 13ko epaian, nahikoa arrazoibiderik ez zuelako. Horregatik

guztiarengatik, sektore publikoan 2012ko otsailaren 9rako deitutako lanuzte partzialen aurrean, otsailaren 3ko Aginduaren bidez, langileen grebarako eskubideak eta erabiltzaileen eskubidea bermatzeko modua aukeratu zen; Lehen Mailako Arretako unitateetako bakoitzaren «buruetan» gutxieneko zerbitzuak ezartzea, hain zuzen ere. Izan ere, uste izan genuen horrela bermatuta geratuko zela greba-deialdiaren ordutegietan gerta daitezkeen ospitalez kanpoko larrialdien estaldura,. Ezkerraldea-Enkarterri eskualdean, dena den, geografiarekin eta bideekin loturiko berezitasunak direla-eta, ezin zen estaldura egokirik bermatu, eta, irizpide bera betetze aldera, bestelako erabaki bat hartu behar zen, hau da, eskualde hartan «buru» gisa hartzea Balmasedako eta Karrantzako Osasun Zentroak.

Izandako esperientziaren argitan, 2012ko martxoaren 29ko 24 orduko greba deialdirako, gutxieneko zerbitzu berberei eustea aukeratu zen, zonako buru bakoitzean pediatra batekin gehituta, haurren ospitalez kanpoko larrialdiak estaltzeko, berehalako laguntza eskatzen duten egoerei erantzute aldera, zentro horietan larrialdi-zerbitzua ere badagoela kontuan izanik, gorago jasota gelditu denez. Deialdi hau ere 24koa izanik, hau da, aurrekoaren berdina, egokitzat jo da zerbitzuei eustea.

Arlo sanitarioan kontuan hartu behar da ezen, 2011ko uztailaz geroztik, aldaketa nabarmen bat gertatu dela erabiltzaileei kasu egiteko zerbitzuan, CALL CENTER sistema dela eta. Sistema horrek berez ez du laguntza sanitariorik ematen, baina lagundu egiten du horretan, horixe delako erabiltzaileak laguntza hori jasotzeko aurreneko kontaktua. Ezaugarri hori oso garrantzitsua da Osasun Kontseiluari dagokionez. Telefono bidezko zerbitzu horretan, Lehen Mailako Arretako Erizaintzako langileak ari dira, eta hor, berarengana jotzen duten erabiltzaileen premiak baloratzen dira; zein egoeratan dauden ikusirik, hortik behar den lekura bidaliko dituzte. Horrela, Larrialdietara bidal ditzakete, anbulantzia bat etxera igorriz, Etengabeko Arretako Gunera, deia etxean zuzenean kudeatuz. Argi dago, beraz, osasun-larrialdia eragin dezaketen deien iragazkia dela Call Centerra, eta Osasun Kontseilua gelditzea eragozten duela eta osasun-larrialdiko deiak ohiko deien multzo berean sartzen dituela. Gainera, beste zerbitzu batzuk egiten ditu, hala nola, aurretiazko hitzordua hartzeko deiei erantzutea, IVR sistema telefonokoa duen operatzaile birtuala, zenbaki generikoetatik datozen aurretiazko hitzordurako deiei kasu egitea, zerbitzuei buruzko informazio orokorra, eta abar. Azkenik, erkidego honetako zentro guztietako O-Sarean izeneko zerbitzu eta aplikazioen funtzionamenduarekin lotutako barneko gorabehera teknikoak kudeatzeaz arduratzen da. Sistemaren funtzionamendu teknikoaren berme hori dela-eta funtsezkotzat jo du Osasun Kontseiluak zerbitzu hori, bizitza eta osasuna izateko eskubidearekin lotuta dagoelako. Ildo horretatik, erkidego honetako 2012ko martxoaren 29ko greba orokorrerako azken deialdian ez zen kontuan hartu zerbitzu hori, abian jarri berria zelako. Hori dela eta, sekulako kolapsoa gertatu zen sisteman, eta horren ondorioak larriak izan zitezkeen.

Osasunaren alorrean, era berean, udal-hilerrietan egiten den hilobiratze– eta/edo errausketa-jarduera kontuan izan behar da, osasun eta osasungarritasun publikoa bermatzen laguntzen baitute hildako pertsonen bilketa, gordailatze eta zaintza edo errausketarekin.

Gizarteak larrialdiei aurre egiteko eta bide-segurtasuneko zerbitzuetarako (SOS DEIAK, suhiltzaileak, larrialdietako igorleak eta komunikazioak, errepideen eta larrialdien mantentzea aintzira, ibai eta mendietan, Babes Zibila, Euskadiko Trafikoa Kudeatzeko Zentroa eta abar) duen eskubideari eta Herrizaingo Sailaren komunikazio– eta informatika-arloari dagokienez, jendearentzako ezinbestekotzat hartzen dira, larrialdia ezbehar bihur ez dadin egiten baitira zerbitzu horiek. Beraz, horiek mantendu egin behar dira horretarako beharrezkoak diren langileekin.

Gizarte-zerbitzuak, bestalde, babes-neurrien multzo gisa daude eratuta, mendetasun-egoeran dagoen pertsonari bizitzeko gutxienezko baldintza duinak eta kalitatezkoak bermatzeko.

Geriatrikoetan eta eguneko zentroetan egiten den lanak –minusbaliatu fisikoak eta psikikoak zainduz–, adingabekoen egoitzetan, esku-hartze sozialeko zentroetan eta etxez etxeko laguntza publikoa emanez egiten denak erabateko garrantzia du gizartearentzat. Zerbitzu horien beharra duten pertsonek ezin dute beren kabuz jardun, haien egoera subjektibo eta pertsonala dela-eta. Beraz, sektore horretan gutxieneko zerbitzuak finkatu ezean (nahiz eta greba ordu batzuetako izan), baliteke kalte larriak eragitea, eta, hartara, grebaren helburuak lausotuta geratzea; izan ere, pertsona batzuen osasuna arrisku bizian egongo bailitzateke.

Hala eta guztiz ere, zerbitzu horien prestazioan garatzen diren eginkizun guztiak ez dira ezinbestekoak. Ezinbesteko zerbitzutzat hartu beharko dira «zuzeneko arretakoak» direnak; hau da, artatzen diren pertsonen oinarrizko zaintza pertsonalen (garbitzea, ohetik altxatzea eta oheratzea, pixoihalak aldatzea, ezarreraz aldatzea, mugitzen laguntzea eta abar) mantentzea bermatzen dutenak, baita elikagaien eta sendagaien hornidura ere. Eremu biopsikosozialaren mantentzetzat eta kontserbaziotzat jotzen dena ere bermatu beharko da.

Zentro horien ohiko funtzionamenduak intentsitate-maila desberdinak ditu egunean zehar, pertsonen jarduera funtzionalaren eta ziklo biologikoaren arabera, eta jarduera handiagoa dago goizeko lehenengo orduan (jaiki, higiene pertsonala, jantzi, medikazioa eta abar), eguerdiko otorduan eta eguneko azken orduetan (afaria, oheratu, pixoihala aldatu, medikazioa eta abar); beraz, ordu horietan arreta pertsonalizatu handiagoa behar da zaintzaileen aldetik. Dena den, deialdi honetan geldialdi-ordutegia aldi kritiko horietako bakarrarekin soilik gertatzen da aldi berean, zehazki bazkalorduarekin, eta hori horrela, ordu horietan beharrezkoa da langile horietako gehiago egotea, egoiliarren premiei erantzuteko jarduera txikiagoa den gainerako orduetarako ezarritako oinarrizko langileei laguntzeko. Argudio guzti hauek aintzakotzat hartu izan dira aurreko greba deialdietan, auziko eskubide guztiak bermatzearren. Hala eta guztiz ere, eta sektoreko elkarteek orduan adierazitako zenbait arazo, zeintzuk egoitza geriatrikoetan hainbat buruhauste sortarazi baitituzte, direla medio, iritziz aldatzea erabaki da, aldaketa honako honetan datzala: arlo honetan funtsezko zerbitzuak bermatzeko gutxieneko zerbitzuak jaiegun bati dagozkionak ezartzea, alegia. Oraingo irizpide honi Estatu-mailan eutsi izan zaio eta hori betebeharreko aurrekaria ez bada ere, kontutan hartzeko modukotzat jo da, are gehiago maila horretako aldeak ados jarri izan direnean. Begibistan da, ba, ezartzen den gutxiengoa ezinbestekotzat jotzen dela erabiltzaileak ondo atendituak izango badira, bide batez, guztion eskubideak bermatuz.

Eguneko zentroetan ezinbesteko zerbitzutzat hartu behar da, baita ere, mendetasun-egoeran dauden pertsonen garraioa, horien desplazamenduak (aurreko paragrafoan aipatutako ezinbesteko zerbitzuak jaso ahal izateko) ezin badira mugikortasunahalmenera egokitutako bestelako garraiobideen bitartez egin. Bestela, pertsona horiek ezin izango lituzkete jaso prebentziorako, mantentzerako eta «eguneroko bizitzarako oinarrizko jarduerak» izenekoak hobetzeko beharrezkoak diren arreta eta zerbitzu asistentzialak, terapeutikoak eta sanitarioak (Autonomia Pertsonala Sustatzeari eta Mendetasun Egoeran dauden Pertsonak Zaintzeari buruzko abenduaren 14ko 39/2006 Legeko 24. artikuluan bermatzen diren moduan).

Hezkuntzaren arloari dagokionez, premisa gisa hartu behar da hezkuntzarako eskubidea Konstituzioaren 27. artikuluan onartutako oinarrizko eskubidea dela, zentzu zabalean hartuta, unibertsitate-hezkuntza barne, Auzitegi Konstituzionalak 26/1987, FJ 4., a) epaian adierazi zuen bezala: «hezkuntzarako oinarrizko eskubidearen tratamendua, unibertsitate-arloan, ez da geratzen ezinbesteko zerbitzuen zehaztapenetik kanpo ikastetxe horietan lan egiten duten langileak greba-eskubideaz baliatzen diren kasuan. Horren ondorioz, ezin da baieztatu funtsezko zerbitzu horiek zehaztea Espainiako Konstituzioko 28. artikuluaren (Grebarako eskubideaz) kontrakoa dela».

Bermatu beharreko oinarrizko zerbitzuak zeintzuk diren zehazteko eta, beraz, hezkuntza-eremu publikoan gutxieneko zerbitzuak ezartzeko, hain zuzen ere greba-deialdiak hezkuntza-zentro publiko guztiengan eta hezkuntza-arloko funtzioak eta eskumenak garatzen dituzten langile guztiengan –funtzionarioak nahiz langile arruntak– eragina duelako, horren eraginpeko eremua, zehazki, honako hau dela aurkitu dugu:

a) Unibertsitateaz kanpoko hezkuntza: eraginpekoak, 606 Zentro Publiko, eta sektorean zerbitzuak ematen dituzten 30056 pertsona, hainbat kolektibotakoak –irakasleak, langileak, eta abar–.

b) Haurreskolak Partzuergoa: eraginpekoak, 228 Zentro eta 1242 pertsona.

c) Euskal Herriko Unibertsitatea: Eraginpeko zentroak: Unibertsitate Campusak, 3; Fakultateak, Goi-mailako Eskola Teknikoak, Unibertsitate Eskolak eta Unibertsitate Eskola Teknikoak, 31; Atxikitako Zentroen kopurua, 3; eta, deitutako langileak (irakasleak, ikertzaileak, administrariak eta zerbitzuetakoak, eta abar): 6.800 pertsona.

d) Goi Mailako Musika Ikastegia, MUSIKENE: Irakasten den zentroen kopurua: 4; eta eraginpeko langileak: 196 pertsona

Egun bateko jardunaldiko greba dela kontuan izanda ere, nahitaezkoa eta beharrezkoa da zentroak irekitzea greba egiten ez duten langileek lanerako eskubidea —Konstituzioaren 35. artikuluan onartua— gauzatu ahal izan dezaten. Horregatik, gobernu-agintaritzak gutxieneko zerbitzutzat jotzen du ikastetxeetarako eta lotutako eraikinetarako sarrera-kontrola bermatzea, gutxienez grebarako eskubidea ez baliatzea erabakitzen duten langileen sarrera bermatze aldera, baita ikasleen sarrera ere, hain zuzen ere zentroak irekiko ez balira, lanerako eta hezkuntzarako eskubide korrelatiboa guztiz eta bidegabeki saihestuko litzatekeelako.

Unibertsitateaz kanpoko ikastetxeak irekitzeko beharrizan bakarra ez da «ikastetxea irekitzea» jarduera material gisa; aitzitik, irakaskuntza-egitekoaren edo jardueraren ezinbesteko «funtzionamendu-errutinak» gauzatu behar dira (gutxieneko zerbitzuen izaera murriztaileagatik eskatzen direnak), ikastetxe horietan instalazioak edo materialak zaintzeko eta ikasleak zaintzeko egiten direnen artean; izan ere, ikastetxe haietara ikasle adingabeak joaten direnez —Adingabeei ezin zaie helduei eskatzen zaien heldutasun-maila bera eskatu haien jardunean, eta horren ondorioz, ikastetxearen erantzukizuna ezin da guztiz baztertu (Auzitegi Gorenaren 2002ko apirilaren 14ko Epaia)—, berebiziko arreta eskatzen da ekiditeko modukoak diren arriskuak ezabatzeko edo murrizteko, instalazioak behar bezala edukiz eta mantenduz, baita zaintzeko eta kontrolatzeko lana eginez —irakaskuntza– edo prestakuntza-jarduerak garatzen diren egoitza batean adingabeak edo ezinduak zaintzeko ardura hartzen badira [...] arreta berezia jarri behar da haien nozitu lezaketen edozein lesio edo kalte saihesteko. Valentziako Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren urriaren 23ko Epaia, 1526/2009 zenbakikoa (Administrazioarekiko Auziak, 1. sek.)—. Horren ondorioz, ikastetxe horietan, gutxieneko zerbitzu gehigarri gisa, aginte– eta/edo zuzendaritza-ahalmena duten pertsonak egotea ezarri beharko da, prebentzio eta segurtasunerako arreta ikastetxe haietara joaten diren adingabeentzat ikuspuntu objektibo batetik arriskutsuak izan litezkeen guneetara zuzentzeko ardura beren gain hartu dezaten.

Haurreskolak Partzuergoa osatzen duten zentroak zabaldu beharrari dagokionez, grebarekin bat egiten ez duten langileen lanerako eskubidea babesteaz gain, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2009ko urriaren 28ko Epaian adierazitakoari jarraiki, oinarrizko zerbitzua da, bai Konstituzioaren 27. artikuluak aitortzen duen hezkuntzarako oinarrizko eskubidearen ikuspegitik, bai lan-bizitza eta familia-bizitza uztartzeko zailtasunaren ikuspegitik. Gainera, zerbitzua lan egiteko eskubidearekin lotuta dago, gizarte-harremanen bilakaera dela-eta.

Kontsiderazio horiek berak, jakina, titulartasun publikoko haur-hezkuntzako gainerako zentroei aplika dakizkieke, batez ere udal-haurtzaindegiei.

Era berean, zirkulazio-askatasuna bermatu behar da, beste funtsezko eskubide batzuk ahalbidetzeko oinarri gisa, adibidez: osasun-zerbitzuetara iritsi ahal izatea, edo greba egitea edo lan egitea hautatzeko askatasuna, baita ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak emateko izendatutako pertsonei dagokien betebeharra betetzeko ere. Arrazoi horrengatik, aintzat hartu behar da bidaiarien garraioa erkidegoarentzat ezinbesteko zerbitzua dela, zerbitzu horiek guztiz gelditzeak leku batetik bestera mugitzeko erabateko ezintasuna eragingo lukeelako herritar askorentzat, eta horrek adierazitako zirkulazio-askatasunerako eskubidea urratuko luke.

Horretaz gain, kontuan hartu behar da titulartasun publikoko bidaiarien garraio-linea batzuk bakarrak direla eta bestelako garraio-aukerarik ez dutela, hala nola Lurreko Garraioaren Antolamenduari buruzko uztailaren 30eko 16/1987 Legearen 72. artikuluan xedaturikoaren arabera ezarritakoak; legeak aitortzen du zerbitzu publikoak bakarrak izango direla, eta, beraz, debekatuta dago, oro har, horiekin uztartzen diren linea berriak ezartzea. Esklusibitate hori ohikoa da titulartasun publikoko garraio-zerbitzuetan, hain zuzen ere horien errentagarritasun-atalasea ekimen pribaturako defizitarioa edo erakargarritasun gutxikoa delako. Halaber, kontuan hartu behar da linea horien erabiltzailearen profila honako hau dela: ibilgailu partikularrik ez duen pertsona, adineko pertsona edo ezindua, edo zonalde isolatuetan bizi dena eta bestelako garraiobideetara iristeko baliabide gutxi dituena.

Bestalde, azken hamarkadan herri-administrazioek bidaiak egiteko garraio publikoaren erabilera sustatu dute herritarren artean, horretarako sektorea baliabide berriekin hornituz (metroa, tranbia, eta abar) eta jada ezarritako baliabideen (trena eta autobusa, nagusiki) lineak eta zerbitzuak sustatuz, horrela garapen egokiagoa eta iraunkorragoa lortzeko, eta hiriarteko trafikoaren kolapsoa saihesteko, batez ere eguneko trafikoaren kasuan, eta hori saihesteko aukera bakarra garraiobide pribatuaren erabilera izan ez zedin. Jardun horrek lagundu egin dio zerbitzu publiko horien erabilera-eskaria modu nabarmenean handitu izanari. Hazkunde hori, adierazitako txostenaren arabera, hiri-eremuko garraio-zerbitzu kolektiboen eskariaren % 35 izan da 2000-2008 aldian.

Zirkunstantzia horrek, beste faktore batzuekin batera, ezarri beharreko gutxieneko zerbitzuak % 30ean finkatzea ekartzen du, betiere sektoreko enpresen aurreko deialdietan ezarritako zerbitzuei jarraiki, zeren, alde batetik, ordutegiak neurri batean aldi berean gertatzen badira ere, bestetik, deialdia ez da kasu gehienetan zerbitzuen hasierarekin aldi berean gertatzen, eta horrenbestez, erabiltzaileek beren bidaiak aurrera ditzakete. Hona hemen faktore horietako batzuk: hiru Lurralde Historikoetako hiriburuen eta udalerri mugakideen (horiek guztiak biztanle askorekin) arteko komunikazioa bermatzea, udalerri mugakideen arteko lotura modu esklusiboan eta lanerako, hezkuntzarako, osasunerako eta abarrerako elkarrekiko mendetasun sozioekonomiko handiarekin, eta bidaiarien garraio-zerbitzu edo garraio-linea batzuk herritarren bidaietarako ezinbestekoak edo bakarrak –bestelako aukerarik ez izateagatik, edo kudeatzen dituen beste garraiobide batekiko aukera izateagatik– izatea.

Era berean, oinarrizkotzat jo behar dira garraiobideen koordinazioko eta kontroleko zerbitzuak, horien segurtasun-arloko zereginak, instalazioenak nahiz bertan dauden pertsonenak, eta larrialdi-egoeretan jarduteak greba-egoera batean bermatu behar diren funtsezko eskubideekin lotura dutelako. Zerbitzu horiek gutxieneko langile kopuru batekin eman beharko dira.

Hortaz aparte, greba hasi orduko zenbait zerbitzu hasita egongo dira, eta horrek –gutxieneko zerbitzuak jarri ezean– erabiltzaileak zein garraiobideak bertan behera uztea erakarriko luke. Halaber, lanuztea bukatzen denean, hau da, zerbitzua berrabiarazterakoan, aipatu egoerak

zailago bihurtuko luke garraiobideen maiztasuna berreskuratzea eta, ondorioz, grebaren eragina luzeagoa izan liteke.

Era berean, energia elektrikoa eta gasa produzitu eta banatzen eta ura arazten eta banatzen duten titulartasun publikoko enpresak eta erakundeak funtsezkotzat jo behar dira, oinarrizko eta/edo premia larriko ondasunak eta zerbitzuak sortzen dituzten azpiegiturei eta produkzio-prozesuei ekarpen erabakigarria egiten dietelako. Bada, enpresa horietako langileek greba eginez gero, baliteke pertsonen osasunari ezin konponduzko kalteak eragitea; hortaz, hain beharrezkoak ditugun ondasun horien banatzeak grebaldian bermatuta egon beharko du.

Era berean, Euskal Irrati Telebista / Radio Televisión Vasca (EITB) ente publikoak eskaintzen duen zerbitzuak, ente publiko hori sortzeari buruzko maiatzaren 20ko 5/1982 legearen arabera, funtsezko zerbitzu publikoaren izaera du. Aztergai dugun kasuan, eta EITBk edozein hedabideren bitartez egiazko informazioa komunikatu eta emititzeko funtsezko eskubideen erabilera azpimarratzen duenez, Konstituzioaren 20.1.d) artikuluan ezarrita dagoenaren arabera, eduki instituzionala, politikoa edo soziala duten albistegiak ez badira emititzen, herritarren eskubide eta askatasunen erabilera mugatuko litzateke.

Herritarren eta administrazioaren arteko harremanei dagokienez, kontuan izan behar da horietako asko araututa daudela. Arau horietan ezarritako epeak oso garrantzizkoak dira herritarrek euren interesak defenda ditzaten, baita babes judizial eragingarrirako eskubidea ere. Hain zuzen ere, idazki, dokumentu nahiz espediente jakin bat administrazioan dagokion epearen barruan sartu dela egiaztatzen dute administrazioaren erregistroek, zeren, bestela, gerta baitaiteke herritarren eskubide batzuk urratzea. Horrela, bada, Autonomia Erkidegoan 24 orduko greba orokorra deklaratzeak ez du esan nahi egun hori jaieguna denik. Hortaz, Administrazio Publikoak gutxienez dokumentuak erregistratzeko zerbitzua irekita eduki beharko du, herritarren oinarrizko eskubideak bete ahal izateko.

Ildo beretik, kontuan izan behar da EJIE Eusko Jaurlaritzaren Informatika Elkarteak bere informatika-zerbitzuak ematen dizkiela Eusko Jaurlaritzari eta erakunde guztiei, eta zerbitzu horietako batzuk funtsezkoak direla. Horrela bada, Ustiapen Zerbitzua funtsezkotzat jotzen da haren jarduerak Jaurlaritzaren informazio-sistemak erabilgarri daudela bermatzen duelako, urteko 365 egunetan eta eguneko 24 orduetan, eta erabiltzaileei aukera ematen dielako edozein lekutatik edozein sistema informatikotara sartzeko. Horrez gain, azpiegituren eta aplikatiboen etengabeko monitorizazio-lanak egiten ditu. Gutxieneko zerbitzuak ezarri ezean, zerbitzu orokorra galdu liteke, eta horren ondorioz ezinezkoa izan liteke bai informatika-tresnak bai datu-biltegiratzea erabiltzea, baita PLATEA plataforma ere, zeinaren bidez bideratzen baitira gobernuak Interneten duen presentzia, izapidetze elektronikoa, dokumentuen kudeaketa eta gobernuaren eta kanpo-erakundeen arteko integrazioprozesuak. Halaber, gorabeheraren bat izanez gero, informatika-sistema batek bermatzen du gobernuaren eraikinetarako sarbidea, bai funtzionarioena bai herritarrena; eta gai horri buruz azpimarratu behar da sistemak huts eginez gero, erregistrorako ezarritako gutxieneko zerbitzuak eraginik gabe geratu litezkeela, aurreko paragrafoan azaldu den bezala. Azkenik, funtsezkoa da, jakina, babeskopia egitea, egunean zehar landutako informazioa geroago inolako galerarik gabe berreskuratu ahal izateko.

Hori guztia ikusita, Gobernuko Agintaritzak Agindu honetan zehazten diren gutxieneko zerbitzuak ezartzen ditu, auzitan dauden eskubideen ezinbesteko edukia bateragarri egiten saiatzeko.

Zerbitzu jakin batzuk ezinbestekoak dira funtsezko eskubide batzuk betetzen dituztelako, eta zerbitzu horiek mantendu ahal izateko, greba-eskubideari muga batzuk jarri behar zaizkio. Eta alor horretan eskumen esklusiboa gobernu-agintaritzak edukitzeak zera bermatzen du, muga horiek

zuzenbidearen arabera ezarriko direla, eta, ezarri ere, gobernatzeko erantzukizuna eta ahalmena duenak baino ez dituela ezarriko.

Horregatik, Lan Harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Legegintzako Errege Dekretuko 10.2. artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, eta, horrenbestez, Jaurlaritzaren erabakia doakien zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin ditzaten, grebaren eraginpean dauden aldeei, idatziz, entzunaldia eskaini diegu: grebarako deialdia egin duten sindikatuei, eta herri-administrazioei, eta Euskal Autonomia Erkidegoko titulartasun publikoko enpresa eta erakundeei.

Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen martxoaren 25eko 42/2011 Dekretuaren 4.2 artikuluak eskumena eman dio Sail horren titularrari Autonomia Erkidegoko ezinbesteko zerbitzuak bermatzeko neurriak ezartzeko, zerbitzu publikoak edo premia biziko eta atzeraezineko zerbitzuak eskaintzeko ardura duten enpresa, entitate edo erakundeetan eragina duten greba-eskubidea gauzatzen denean, betiere Lan Harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10. artikuluaren bigarren paragrafoan xedatutakoari jarraiki. Eskumen hori Jaurlaritzaren Kontseiluak eskuordetuta baliatzen da, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuan xedatutakoaren arabera.

Horregatik guztiagatik, Enplegu eta Gizarte Gaietako sailburuak, Eusko Jaurlaritza eskuordetuz, honako hau

EBAZTEN DU:

Lehenengoa. Euskal Autonomia Erkidegoan sektore publikoko langile guztiek 2012ko maiatzaren 31rako, txandakako lanaldi ezberdinak gorabehera, deialdia egin zaien grebarako eskubidea balia dezakete, betiere ondoren adierazten diren funtsezko prestazioak eta horien ondoriozko gutxieneko zerbitzuak atxikita:

1.– Osakidetza Euskal Osasun Zerbitzuak, osasun-zerbitzuak emateaz arduratutako erakunde publikoak, honako zerbitzu hauek mantenduko ditu:

a) Ospitaleak: alta medikoak, larrialdiak, sukaldea, janari-banaketa eta ospitaleratutako gaixoak behar bezala zaintzea. Aurrez zehaztu diren eta geroraezinak diren tratamendu onkologikoak eta dialisi-prozesuak ere mantenduko dira. Horretarako, jaiegunetan lan egin ohi duten langileek jardungo dute. Horretarako, jaiegunetan lan egin ohi duten langileek jardungo dute.

b) Lehen mailako arreta, betiere Lehen Mailako Arretako Unitate bakoitzeko buruetan honako langile hauek daudela: arretako mediku 1 zentroan, pediatra 1, etxeko arretako mediku 1, arretako erizain 1 zentroan, etxeko arretako erizain 1 eta zelari eta bezeroaren arretarako profesional 1. Ezkerraldea-Enkarterri eskualdean burutzat hartuko dira Balmasedako eta Karrantzako osasun-zentroak

c) Larrialdi-zerbitzuen eta Atentzio Iraunkorreko Guneen % 100.

d) Call Center zerbitzuan, pertsonalaren % 50, hots, 7 administrari laguntzaile goizeko txandan eta 3 administrari laguntzaile arratsaldeko txandan.

2.– Udal-hilerrietan, horretarako ezinbestekoak diren langileekin, hilobiratze– eta/edo errausketa-zerbitzua mantenduko da, soilik hori egitea ezinbestekoa denean eta horretarako alternatiba bideragarririk ez dagoenean.

3.– Herri Administrazioetako bide-segurtasuneko zerbitzuak eta larrialdiei aurre egiteko zerbitzuak (SOS DEIAK, suhiltzaileak, larrialdietako igorleak, errepideen mantentzea eta larrialdiak

aintzira, ibai eta mendietan, Babes Zibila, Euskadiko Trafikoa Kudeatzeko Zentroa, eta abar) eta Herrizaingo Sailaren komunikazio– eta informatika-arloa, jaiegun batean izan ohi dituzten langileekin egingo dira.

4.– Egoitza geriatrikoetan, baita mendetasun– edo ezintasun-mailaren bat duten pertsonak barnean hartzen dituzten bestelakoetan ere, jaiegunetako zerbitzuak mantenduko dira.

5.– Eguneko zentroetan, zuzeneko arretako zerbitzuak mantendu edo atxikiko dira, zuzeneko arreta hori gauzatzen duten langile gerokultoreen edo klinika-laguntzaileen % 50arekin, janaria emateko ohiko ordutegian izan ezik; azken kasu horietan, ehuneko hori % 10 handituko da. Era berean, gutxieneko zerbitzu gisa ezartzen da langile sanitarioen eta sukaldeko langileen % 50. % 50 hori pertsona bat baino gutxiago bada, pertsona horrek zerbitzu horiek egin beharko ditu. Horretaz gain, laguntza behar duten pertsonak Eguneko Zentroetara eramateko titulartasun publikoko garraio bereziak lan egingo du.

6.– Adingabeen egoitzetan, esku-hartze sozialerako zentroetan eta Ibaiondo Ikastetxean, jaiegunetako zerbitzuak mantenduko dira. Era berean, Etxez Etxeko Laguntza Sektorean, mendetasun-egoeran daudenen zuzeneko arretako oinarrizko premiak estaltzeko zerbitzuak mantenduko dira, jaiegun batean bezala.

7.– Ikastetxe publikoetan, unibertsitate-zentroetan eta haurreskoletan, ondoren adieraziko diren zerbitzuak mantenduko dira honako langile hauekin:

a) Unibertsitateaz kanpoko hezkuntza publikoa, gizarte-ekimeneko zentroak eta ikastolak: Zentroetarako sarrera-kontrola bermatzeko, Zentro Publiko bakoitzeko: zuzendaritza-taldeko pertsona 1 eta urgazleen plantillako pertsona 1 goizeko txandarako eta beste bat arratsalderako.

b) Haurreskolak Partzuergoa eta udal-titulartasuneko haurtzaindegiak: Zentroetarako sarrera-kontrola bermatzeko, Zentro bakoitzeko koordinatzaile 1, edo ordezkatuko duen pertsona 1.

c) Euskal Herriko Unibertsitatea: Zentroetarako eta horiei lotutako eraikinetarako sarrera-kontrola bermatzeko: Zentro bakoitzeko eta/edo lotutako eraikin bakoitzeko atezainen plantillako pertsona 1 goizeko txandarako eta beste bat arratsalderako.

d) Goi Mailako Musika Ikastegia, MUSIKENE: Zentroetarako sarrera-kontrola bermatzeko, atezainen plantillako pertsona 1 lotutako lau eraikinetako bakoitzarentzat eta goizeko eta arratsaldeko txanda bakoitzerako.

8.– Titulartasun publikoko bidaiarien errepideko garraio erregularreko, trenbide-garraioko eta kable eta ur bidezko garraioko enpresek, lanegunetako ohiko zerbitzuaren % 30aren baliokideak diren zerbitzuak eta maiztasunak mantenduko dituzte, arreta berezia eskainiz lanera sartzeko eta handik ateratzeko ordutegiei. Era berean, koordinazioko, kontroleko eta segurtasuneko zerbitzuak mantendu behar dira garraiobideetan, zerbitzu horietako lanpostu bakoitzeko eta txanda bakoitzeko pertsona batekin. Greba hasi baino lehen ekinean diharduten zerbitzuak mantendu beharko dira beren ohiko ibilbidea bukatu arte. Halaber, lanuzteak bukatutakoan, trenek, tranbiek, autobusek eta gainontzeko garraiobideek hurrengo zerbitzuen abialekuetan edota heltzeko lekuetan egon beharko dute.

9.– Energia elektrikoa produzitu eta hornitzeaz, gasa produzitu eta hornitzeaz eta ura araztu eta hornitzeaz arduratzen diren titulartasun publikoko enpresek eta erakundeek, zerbitzuaren mantentzea bermatuko dute, jaiegun bati dagokion langile kopuruarekin.

10.–. Euskal Irrati Telebista / Radio Televisión Vasca (EITB) enpresan, bermatu beharreko zerbitzuak soilik eguneroko albistegiak dira, haien ohiko ordutegian.

11.– Administrazio publikoak. Hiru Lurralde Historikoetako hiriburuetan dokumentuak erregistratzeko zerbitzuek ere zerbitzua eman beharko dute, Zuzenean zerbitzuaren bitartez, ondoko egoitzetan: Araba: Eusko Jaurlaritza, Donostia kalea, 1, Gasteiz; eta Bizkaian eta Gipuzkoan Eusko Jaurlaritzak dituen Lurralde ordezkaritzetan: On Diego Lopez Haroko Kale Nagusia 85, Bilbao, eta Andia kalea 13, Donostia. Gutxieneko zerbitzuak pertsona batek gauzatuko ditu, lurralde eta txanda bakoitzean.

12.– Eusko Jaurlaritzaren Informatika Elkartea, EJIE. Jaiegunetako pertsonala egongo da, hau da, operadore bat txandako.

Bigarrena.– Zerbitzu horiek greba egin behar ez duten langileek emango dituzte, ahal izanez gero.

Langileen ordezkariei entzun eta gero, herri-administrazioetako eta titulartasun publikoko erakunde eta enpresetako zuzendaritzak izendatuko ditu langileek bete beharreko eginkizunak. Nolanahi ere, aurreko atalean eta indarrean dauden legeetan ezarritako mugak errespetatu beharko ditu.

Hirugarrena. Agindu honen aurreko idatzi-zatietan bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin dira aldatu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketa edo geldialdien ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kanpokotzat joko dira eta horiek egiten dituztenak erantzule izango dira, eta erantzukizuna eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

Laugarrena. Aurreko artikuluetan xedaturikoa gorabehera, greba egiten duten langileen eskubideak ez dira inolaz ere murriztuko, ezta grebarako deia egin dutenen eskakizunen izapidetzea eta ondorioak mugatuko ere.

Bosgarrena. Grebaren deialdia egin duen sindikatuari, gizarte-ekimeneko zentroen eta ikastolen enpresen Elkarteei –Kristau Eskola, AICE-IZEA, Euskal Herriko Ikastolak eta Eusko Ikastola Batza, alegia– eta herri-administrazioei jakinarazi behar zaie Agindu hau, bete dezaten, eta Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarira igorri behar da, bertan argitaratzeko.

Seigarrena.– Agindu hau Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratzen den egun berean jarriko da indarrean.

Vitoria-Gasteiz, 2012ko maiatzaren 25a.

Enplegu eta Gizarte Gaietako sailburua,
MARÍA GEMMA ARÁNZAZU ZABALETA ARETA.